

Sygn. akt I ACa 398/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący : SSA Bożena Wiklak

Sędziowie : SA (...)

del . S O Bożena Rządzińska (spr .)

Protokolant: st. sekr. sąd. Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 9 września 2016 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **A. W.**

przeciwko **K. W.**

o unieważnienie aktu notarialnego

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 4 listopada 2014 r. sygn. akt I C 287/13

I. zmienia zaskarżony wyrok na następujący:

„1. oddala powództwo,

2. zasądza od A. W. na rzecz K. W. kwotę 3 617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

3. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu na rzecz adwokata J. M. kwotę 4 428 (cztery tysiące czterysta dwadzieścia osiem) złotych brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.”;

I. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu na rzecz adwokata J. M. kwotę 3 321 (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden) złotych brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I ACa 398/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2014r. Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie z powództwa A. W. przeciwko K. W. o nieważnienie aktu notarialnego, stwierdził nieważność umowy darowizny nieruchomości położonej w N., gmina B., stanowiącej działkę nr (...) o łącznej powierzchni 8,1800 ha – dla której Sąd Rejonowy w Kępnie prowadzi księgę wieczystą nr (...) – zawartej między A. W. jako darującym a K. W. jako obdarowaną, w dniu 17 lutego 2010r.

sporządzoną przez notariusza M. C. w Kancelarii Notarialnej w K. w formie aktu notarialnego rep. A nr (...) oraz orzekł o kosztach postępowania.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły ustalenia:

A. W. był właścicielem nieruchomości rolnej, zabudowanej budynkiem mieszkalnym i gospodarczymi, położonej w N., gmina B., objętych księgą wieczystą Kw nr (...). Powód otrzymał gospodarstwo rolne w/24 częściach w drodze spadkobrania po zmarłym w 1985r. ojcu a w pozostałej części na podstawie umów darowizn z rodzeństwem. Powód samodzielnie prowadził gospodarstwo rolne, a w pracach pomagała mu matka oraz upośledzony umysłowo i fizycznie brat M. W.. Ziemia była zawsze uprawiona, hodowane krowy i trzoda chlewna zadbane. Matka powoda zajmowała się sprawami urzędowymi, po jej zgonie w 2008r. w załatwianiu formalności urzędowych pomagały powodowi osoby trzecie, w tym siostry M. K. i Z. L. oraz sąsiedzi. Po śmierci matki pozwana zainteresowała się nabyciem gospodarstwa rolnego powoda, co miało związek z możliwością uzyskania wsparcia finansowego z funduszy unijnych dla młodych rolników. W tym czasie pozostawała w separacji faktycznej z mężem, zameldowała się w domu powoda, deklarowała, że po otrzymaniu gospodarstwa przeprowadzi się do powoda i będzie opiekowała się braćmi. Obiecywała zwrot nieruchomości po upływie 5 lat.

W dniu 17 lutego 2010r. przed notariuszem M. C. w Kancelarii Notarialnej w K. strony zawarły umowę darowizny nieruchomości położonej w N., gmina B., stanowiącej działki nr (...), grunty orne, łąki o łącznej powierzchni 8,1800 ha - objętej księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Kępnie. W dacie sporządzenia aktu notarialnego, który został odczytany i podpisany przez strony, notariusz nie zauważyła u stron żadnych zachowań odbiegających od normy. W ramach działanej umowy darowizny powód nie przekazał pozwanej nieruchomości o pow. o, (...) ka, zabudowanej domem mieszkalnym. W dniu 17 lutego 2010r. powód sporządził jeszcze dwa akty. Jeden z nich zawierał umowę sprzedaży nieruchomości, stanowiącej grunty orne o pow. 0,01 ha, mocą której nabył tę ziemię, wcześniej dzierżawioną od W. S., za którą matka powoda zapłaciła. Powód dążył do uregulowania formalności. Drugim aktem sporządził testament.

Po zawarciu umowy darowizny pozwana nie zamieszkała w domu powoda, nie zwróciła się o wsparcie z funduszy unijnych z uwagi na powstały konflikt. Powód złożył zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa niekorzystnego rozporządzenia mieniem, co do którego odmówiono wszczęcia postępowania. Strony pozostają ze sobą w konflikcie na tle wzajemnych rozliczeń.

W dniu 10 lipca 1976r. (...) Wychowawczo- Zawodowa w K. orzekła u powoda niedorozwój umysłowy w stopniu lekkim, zalecając podjęcie nauki w szkole specjalnej. Powód ukończył Specjalną Szkołę Podstawową w K. z przyuczeniem do zawodu mechanik ślusarz. Następnie podjął pracę zawodową w PGR. W latach 1983-1985 po przyznaniu mu kategorii A2 odbył zasadniczą służbę wojskową „w wojsku roboczym”. Następnie przez 18 lat pracował w firmie stolarskiej jako stolarz, z której sam zrezygnował w 2010r. Podczas pozostawania bezrobotnym, ukończył kurs spawacza, podnoszący kwalifikacje zawodowe i podjął pracę w takim charakterze, aczkolwiek na krótki czas. Powód ma uprawnienia do prowadzenia ciągnika rolniczego i samochodu osobowego, posiada samochód osobowy, ale sam nie jeździ, zleca to osobom trzecim.

Z opinii psychologicznej z 2011r. wynika, że powód jest osobą upośledzoną umysłowo, a jego funkcjonowanie intelektualne mieści się na poziomie dolnej granicy upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim. U powoda rozpoznano również wtórne obniżenie sprawności poznawczych na skutek organicznych zmian w obrębie ośrodkowego układu nerwowego. Powód jest pod stałą opieką psychiatryczną.

W okresie od 12 do 20 stycznia 2012r. powód przebywał w Ośrodku (...) w W.. Powód potrafi zrobić zakupy, przyrządzić posiłki i posprzątać w domu.

Z opinii biegłych psychiatry i psycholog sporządzonych w sprawie wynika, że funkcjonowanie poznawcze powoda kształtuje się na poziomie upośledzenia umysłowego w stopniu umiarkowanym, stwierdzono również organiczne uszkodzenia w obrębie ośrodkowego układu nerwowego. Szczególny deficyt dotyczy myślenia przyczynowo –

skutkowego, funkcjonowania procesów pamięciowych, a także zdolności werbalnych i umiejętności dokonywania operacji arytmetycznych. W społecznym funkcjonowaniu jest schematyczny, silnie zależny od innych, jest podatny na wpływ i manipulację. Powód nie jest w stanie samodzielnie prawidłowo ocenić całości sytuacji i przewidzieć skutków swoich decyzji, wymaga pomocy i wsparcia. Uwzględniając całość badania, biegli stwierdzili, że w sytuacji podejmowania tak ważnych decyzji jak przekazanie gospodarstwa rolnego, powód nie był w stanie w odpowiednim zakresie zabezpieczyć umowy, aby nie ponieść strat, a także nie był w stanie przewidzieć skutków swoich decyzji.

Biegli stwierdzili ponadto, że powód nie powinien prowadzić samochodu ani odbywać służby wojskowej, bowiem upośledzenie u powoda trwa całe życie, a proces degradacji psychicznej postępuje. Osoby z takimi zaburzeniami jak powód mogą funkcjonować przy pracach powtarzalnych i schematycznych, natomiast w kwestiach prawnych rozumienie pojęć jest w znacznym stopniu ograniczone.

Powód ma obecnie 52 lata, wykształcenie podstawowe, mieszka sam w domu, pracuje w stolarni z wynagrodzeniem 1 500 zł, dojeżdża do pracy z kolegami, lecz się psychiatrycznie od około 3 lat, przyjmuje leki.

Pozwana ma 41 lat, wykształcenie podstawowe, bez zawodu. Ma czworo dzieci, w tym dwoje z drugiego związku małżeńskiego. Uprawia wraz z mężem gospodarstwo rolne i z tego czerpie dochody.

Oceniwszy materiał dowodowy zebrany w sprawie, Sąd Okręgowy, kierując się wnioskami biegłych psychiatry i psychologa, zawartymi w opiniach pisemnych i ustnych stwierdził, że w momencie zawierania umowy darowizny gospodarstwa rolnego, działanej w dniu 17 lutego 2010r., stan psychiczny powoda nie pozwalał mu na złożenie świadomego i z dostatecznym rozeznaniem swoich działań i skutków oświadczenia o darowaniu nieruchomości siostrze K. W.. Wada oświadczenia woli, o jakiej mowa w art. 82 kc sprawia, że czynność prawna, w świetle art. 58 kc jest bezwzględnie nieważna.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy uwzględnił żądanie pozwu, orzekając o nieważności umowy darowizny gospodarstwa rolnego między stronami, zawartej w dniu 17 lutego 2010r. O kosztach postępowania orzekł zarówno na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc, jak i na podstawie art. 102 kpc, przyznając ze Skarbu Państwa na rzecz pełnomocnika ustanowionego powodowi z urzędu wynagrodzenie w wysokości 4 428 zł.

Apelację od opisanego rozstrzygnięcia wywiodła pozwana, zaskarżając wyrok w całości. Skarżąca zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 82 kc oraz naruszenie przepisów postępowania, mających wpływ na wynik sprawy, oparcie wyroku na kwestionowanej opinii biegłych, zeznaniach świadków zgłoszonych przez powoda z pominięciem zeznań świadków zgłoszonych przez pozwaną, bez wskazania przyczyn odmowy dania im wiary, pominięcie części materiału dowodowego w postaci zaświadczenia (...) Banku (...) w K. z 8.07.2013r., formularza wymiany karty SIM z 2.03.2010r., faktury sprzedaży tuczników z 29.09.2010r., pisma powoda z 11.01. 2011r. odwołującego darowiznę.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa obraz obciążenie powoda kosztami w sprawie, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W odpowiedzi na apelację, powód wniósł o jej oddalenie oraz przyznanie pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenia tytułem udzielonej pomocy prawnej z urzędu przed Sądem II instancji.

Sąd Apelacyjny uzupełnił materiał dowodowy dopuszczając dowód z dokumentu w postaci opinii sądowo-psychiatrycznej dotyczącej powoda oraz dowód z opinii innego zespołu biegłych, składającego się z lekarza psychiatry i psychologa (postanowienie – k. 255).

Z opinii sądowo-psychiatrycznej wydanej na potrzeby sprawy I C 238/13 toczącej się w Sądzie Rejonowym w Kępnie z powództwa S. W. przeciwko A. W. o zapłatę wynika, że po przeanalizowaniu akt sprawy, w tym dokumentacji medycznej, zeznań świadków, dokumentów bankowych i po przeprowadzeniu badania psychologicznego oraz

psychiatrycznego A. W. biegli stwierdzili, iż pozwany w chwili składania oświadczenia woli był zdolny do świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli. Stan zdrowia i zaburzenia psychiczne obserwowane u badanego w chwili podpisywania przez niego umowy nie zniosły jego zdolności do rozpoznania i pokierowania swoim postępowaniem (opinia – k. 250-254).

Z opinii psychologiczno-psychiatrycznej, sporządzonej w niniejszej sprawie przez zespół biegłych: psycholog M. P. i psychiatrę dr n. med. A. M. wynika, że poziom funkcjonowania intelektualnego powoda to upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Upośledzenie umysłowe jest stanem trwałym, nie ulega ono pogłębieniu w ciągu życia człowieka a jedynie może zmniejszyć się z uwagi na zdobywanie doświadczeń i pewnej wiedzy, przystosowania się do warunków otoczenia. Powód ma zachowane myślenie przyczynowo – skutkowe, zdolność do przewidywania oraz prawidłowe rozumienie norm społecznych. U powoda nie dostrzeżono nadmiernej sugestywności, dostrzegając on konsekwencje swojej decyzji, mógł ją swobodnie powziąć i wyrazić wolę. Decyzja nie była przypadkowa, lecz oparta na przemyśleniach dotyczących korzyści własnych. We wnioskach biegłe stwierdziły, że zgodnie z przyjętym w opiniowaniu sądowno – psychiatrycznym graniczącym z pewnością prawdopodobieństwem, w dniu 17 lutego 2010r. powód A. W. miał zdolność do świadomego i swobodnego podejmowania decyzji oraz wyrażenia woli. (opinia – k.263-293).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja jest uzasadniona.

W punkcie wyjścia prowadzonych rozważań należy odnieść się do zarzutów natury procesowej, a to z tej przyczyny, że kontrola prawidłowości zastosowania norm prawa materialnego może być dokonywana jedynie w oparciu o niekwestionowane ustalenia faktyczne.

Wprawdzie apelująca nie formułuje zarzutu procesowego w odwołaniu do konkretnej normy prawnej, to jednak z treści apelacji wynika, że należy go objąć regulacją art. 233 § 1 kpc. Rację ma skarżąca, że Sąd I instancji wbrew dyrektywom wrażonym w przywołanym przepisie, nie rozważył wszechstronnie wszystkich okoliczności sprawy, ujawnionych na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego, nie dokonał oceny zeznań świadków zgłoszonych przez pozwaną i nie wskazał, z jakich powodów odmówił im przyznania waloru wiarygodności, mimo, że były to osoby blisko związane ze stronami (mąż pozwanej, rodzeństwo), znające sytuację życiową powoda, jego sposób zachowania w społeczeństwie i radzenia sobie z prowadzeniem domu oraz gospodarstwa rolnego, rozeznania w podejmowaniu decyzji. Z drugiej strony nie odniósł się do zeznań notariusza sporządzającego sporną umowę darowizny. Ponadto Sąd ten pominął ocenę dokumentów, pośrednio wskazujących, zdaniem apelującej, na działania powoda w życiu codziennym, podejmowane z rozeznaniem i pełną świadomością oraz oparł rozstrzygnięcie na wnioskach kwestionowanej opinii biegłego psychiatry i biegłej psycholog, którzy analizując dokumentację zawartą w aktach sprawy nie uwzględnili okoliczności nadużywania alkoholu przez powoda oraz faktu dokonywania przez niego w dacie sporządzenia przedmiotowej umowy dokonania innych czynności prawnych u notariusza, jak umowa sprzedaży nieruchomości i testament.

Podzielając zarzuty skarżącej co do oparcia rozstrzygnięcia na kwestionowanej opinii biegłych, Sąd Apelacyjny uzupełnił materiał dowodowy w tym zakresie, zlecając sporządzenie opinii przez inny zespół biegłych, złożony z lekarza psychiatry oraz psychologa (art. 286 kpc).

Przedstawiona w postępowaniu apelacyjnym opinia zawiera odmienne od poprzedniej wnioski. Biegłe, w opozycji do tez opinii sporządzonej przez biegłych M. G. i A. K. stwierdzają, że u powoda występuje niedorozwój umysłowy w stopniu lekkim od dzieciństwa (nie umiarkowanym), który nie ulega z natury rzeczy pogłębieniu.

Opinia biegłego jak każdy dowód w sprawie podlega ocenie, stosownie do treści art. 233 k.p.c. Swoistość tej oceny polega jednak na tym, że chodzi tu nie o kwestie wiarygodności, lecz o pozytywne lub negatywne uznanie wartości rozumowania zawartego w opinii i uzasadnienie, dlaczego pogląd danego biegłego trafił lub nie do przekonania Sądu. Z jednej strony konieczna jest zatem kontrola z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania i źródeł poznania,

z drugiej zaś strony istotną rolę musi odgrywać stopień zaufania do wiedzy reprezentowanej przez biegłego. Należy przy tym pamiętać, że przedmiotem opinii biegłych nie jest przedstawienie faktów, lecz ich ocena na podstawie wiedzy fachowej (wiadomości specjalnych). Dlatego opinia biegłych nie podlega weryfikacji, jak dowód na stwierdzenie faktów, na podstawie kryterium prawdy i fałszu. Sąd Najwyższy wyjaśnił w tej mierze, że do dowodu z opinii biegłego nie mogą mieć zastosowania wszystkie zasady prowadzenia dowodów, a w szczególności art. 217 § 1 k.p.c., a zatem Sąd nie jest obowiązany dopuścić dowodu z opinii kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy złożona opinia nie jest korzystna dla strony (jednej ze stron) (zob. wyrok SN z dnia 15 lutego 1974 r., II CR 817/73, Lex nr 7404). Zaznaczyć w tym miejscu należy, że sposób motywowania oraz stopień stanowczości wniosków wyrażonych w opinii biegłych jest jednym z podstawowych kryteriów oceny dokonywanej przez Sąd, niezależnie od kryteriów zgodności z zasadami wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego oraz podstaw teoretycznych opinii (tak SN w postanowieniu z dnia 27 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001 nr 4, poz. 84).

Odnosząc powyższe do opinii złożonej w postępowaniu apelacyjnym, niekwestionowanej przez żadną ze stron, należy zaakcentować, że jest ona zrozumiała, pełna, sporządzona po wszechstronnej analizie dostępnego w aktach materiału dowodowego w postaci dokumentacji medycznej, psychologicznej, zeznań świadków. Sposób argumentacji zaprezentowany przez biegłe i jasność ich wyводу nie budzą wątpliwości, co więcej, zasługują na pełną aprobatę z uwagi na akcentowaną wszechstronność, rozwagę, logikę wypowiedzi popartą specjalistyczną wiedzą. Ponadto pozostaje ona w zgodzie z wnioskami dokumentu w postaci opinii sądowo- psychiatrycznej, sporządzonej na potrzeby innej sprawy cywilnej z udziałem A. W., a także z innymi ustalonymi okolicznościami, jak choćby z tym, że w dacie zawarcia przedmiotowej umowy darowizny powód dokonywał również innych ważnych czynności prawnych w postaci umowy sprzedaży nieruchomości zawieranej przed tym samym notariuszem jak i czynności testowania, i tych aktów notarialnych powód nie podważa. Łącznie z zeznaniami zgłoszonych przez pozwaną wiarygodnych, bo obcujących na codzień z powodem i znających jego zachowania świadków, jak też zeznaniami notariusza, osoby urzędowej, która nie zauważyła żadnych zachowań odbiegających od normy, tworzy spójną całość.

W konsekwencji, ustalony w sprawie stan faktyczny, po uzupełnieniu materiału dowodowego w postaci opinii biegłych lekarza psychiatry i psychologa podlegał korekcie polegającej na przyjęciu, że u powoda występuje niedorozwój umysłowy w stopniu lekkim. W ten sposób dopiero w sposób prawidłowy ukształtowano podstawę faktyczną zaskarżonego orzeczenia, przy czym pozostałe ustalenia poczynione przez Sąd I instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny je podziela.

Przekonujące wnioski opinii, akceptowane w pełni przez Sąd Apelacyjny uprawniają do przyjęcia tezy o działaniu powoda w dacie 17 lutego 2010r. podczas sporządzenia umowy darowizny z zachowaniem świadomości i swobody w złożeniu oświadczenia woli.

Powyższa konkluzja implikuje zasadność wywiedzionego w apelacji zarzutu prawa materialnego. Nie doszło bowiem do wykazania, na gruncie wskazanej normy art. 82 kc, wady oświadczenia woli.

Przepis art. 82 kc reguluje konsekwencje złożenia oświadczenia woli w takim stanie psychicznym, który wyłącza możliwość świadomego albo swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli. Skoro ustawodawca wymaga wyłączenia, osoba składająca oświadczenie woli musi znajdować się w stanie uniemożliwiającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Do zastosowania art. 82 kc nie wystarczy zatem stan ograniczający tylko świadomość lub swobodę postępowania. Działanie z częściowym rozeznaniem nie stanowi więc prawnie doniosłej wady oświadczenia woli, w rozumieniu komentowanego przepisu. Żaden ze stanów wymienionych w art. 82 kc nie został zdefiniowany. Przez pojęcie braku świadomości należy jednak rozumieć stan charakteryzujący się pełnym brakiem rozeznania sytuacji i przedsięwziętych przez siebie kroków, choć nie musi on polegać na pełnym zaniku świadomości, czy też ustaniu czynności mózgu (por. post. SN z 30.4.1976 r., III CRN 25/76, OSP 1977, Nr 4, poz. 78; wyr. SN z 7.2.2006 r., IV CSK 7/05, z glosą M. Zachariasiewicza, Rej. 2008, Nr 12, s. 142 i n.; R. Trzaskowski, Wady oświadczenia woli w perspektywie kodyfikacyjnej, SPP 2008, Nr 3, s. 49). Brak swobody oznacza z kolei stan, w którym osoba rozpoznaje co prawda sens własnego i obcego działania, ale pod wpływem negatywnego oddziaływania pewnych czynników psychicznych wyłączona jest możliwość swobodnego (nieskrępowanego) decydowania. Jako przykłady

takich właśnie sytuacji wymienia się w orzecznictwie działanie pod wpływem łąknienia środków odurzających (zwłaszcza narkotyków – por. uchw. SN(7) z 22.10.1975 r., V PRN 4/75, OSN 1976, Nr 9, poz. 90) lub w warunkach ostatecznego wyczerpania organizmu i siły woli spowodowanych ciężką chorobą. Chodzi przy tym niewątpliwie jedynie o uwarunkowania psychicznej natury tkwiące niejako w samej osobie składającej oświadczenie woli, a nie umiejscowione w zewnętrznej sytuacji, w której osoba ta funkcjonuje. Za trafne należy w związku z tym uznać stanowisko SN przedstawione w wyr. z 1.7.1974 r. (III CRN 119/74, OSP 1976, Nr 2, poz. 30), w myśl którego nie wyłącza świadomości albo swobody trudna sytuacja ekonomiczna powodująca zawarcie niekorzystnej umowy (patrz komentarz do kodeksu cywilnego pod red. prof. E. Gniewka, 7 wydanie 2016r.).

Odnosząc powyższe tezy do realiów badanej sprawy, należy stwierdzić, że u powoda nie doszło do wyłączenia świadomego albo swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli przy sporządzeniu umowy darowizny, objętej niniejszym sporem. Mimo więc istnienia interesu prawnego (art. 189 kpc) w ustaleniu nieważności przedmiotowego aktu notarialnego nie zostały spełnione przesłanki materialnoprawne w postaci wykazania wady oświadczenia woli na gruncie art. 82 kc i w konsekwencji nieważności czynności prawnej (art. 58 kc).

W tym stanie rzeczy, wobec zasadności zarzutów apelacji, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok, oddalając powództwo. Na podstawie art. 98 k.p.c. orzekł o kosztach postępowania, zasądzając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3 617 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego i kosztów zastępstwa procesowego, ustalonych na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 461ze zm.). O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu pierwszoinstancyjnym orzeczono na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 3, § 19, § 20 powołanego rozporządzenia, przyznając na rzecz adw. J. M. kwotę 4 428 zł brutto, a w postępowaniu apelacyjnym na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2, § 2 ust. 3, § 19, § 20 przywołanego rozporządzenia, przyznając adw. J. M. z funduszy Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu kwotę 3 321 zł brutto.